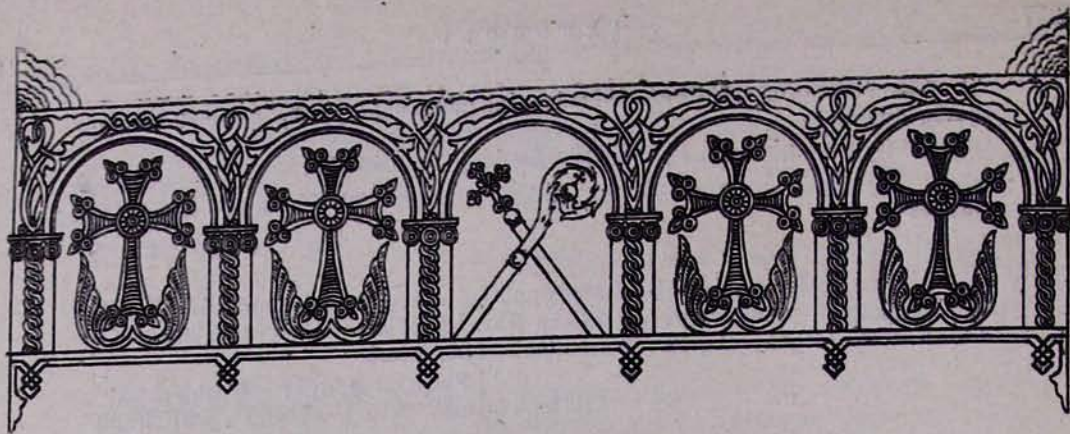

ՄԵՆԵՑՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՋԸ ՓՐԿԶԻ ՀՐԾՆՓՆՈՒ ԵՎ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԸՌԹԻՎ

(21 ապրիլի 1957 թ.)

«Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Մրդոյ»:

«ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ Ի ՄԵՌԵՆՈՑ»:

մեն՝ գարնան, երբ բնությունը ձմռան երկար փունեն կգարբնու և երբ մեր հայրենի երկինքը կպայծառանա, երբ Արարատյան դաշտը կսկսի կանաչ հագնիլ և մեր սարերն ու ձորերը կգուգլին ալ ու ալվան ծաղիկներով, Հայոց եկեղեցին կուգա մեր արտերուն բերելու մեծ ավետիսը Քրիստոսի հառության:

Եվ ինչպես կարծրացած հողը խստաշունչ ձմեռեն վերջ ծառավր ունի գարնանային կենարար ջերմության, ինչպես երկինք և երկիր գիշերվան խափառեն հետո արևի ճառագայթներով՝ կլուսագարգվին, ինչպես ուղեկորույս ճամբորդը փրկության արահետը կգտնե, կամ ինչպես անեղ մարտի մը վախճանին հաշտության փողը կհնչե փրկարար, այդպես կդիմավորեն բոլոր հավատացյալ հոգիները՝ ավետիսը Քրիստոսի սուրբ հառության:

Մեր աշխարհին գարուն է իջած այսօր, և Զատիկ է այսօր, սիրելի՛ հայ ժողովուրդ:

Եվ անա մենք, բոլոր քրիստոնյա եկեղեցիներու հետ միասիրտ ու միաբերան, ցնծագին կավետենք՝ «ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ Ի ՄԵՌԵՆՈՑ, ՄԱՀՈՒՄԱՐ ԶՄԱՀ ԿՈՆԵԱՑ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՄԱՐՆ ԻՐՈՎ ՄԵՋ ԶԿԱՆԱՍ ՊԱՐԳԵՒԵԱՑ»:

Սիրելի՛ հավատացյալներ, ճշմարիտ և սուրբ հառության այս ավետիսը Մենք կբերենք ձեզ այստեղեն, Ս. էջմիածնեն, որ աշխարհի հնագույն և ամենալավեհական վիաներեն մին է հառուցյալ Քրիստոսի կենդանության:

Ցնցածեք և ուրախ եղեք, զի մենք այն ժողովուրդն ենք, որ ոչ միայն յսեցինք Քրիստոսի հառության մասին, ոչ միայն առաջիններեն եղանք, որ հավատացինք աշխարհաստան այդ մեծ հրաշքին և մեր արտերուն մեջ առինք Ս. Թադեոս և Ս. Բարդուղիմեոս առաքյալներու քերած Ավետարանը, այլ տեսանք նաև մեր հոգիներով, թե մեր աշխարհը իջավ ինքը՝ հառուցյալ և հավետ կենդանի Միածին Որդին Աստուծո, Տերը և Փրկիչը մեր Հիսուս:

Մեր ժողովրդի հոգեկան աշխարհին մեջ, անգամ մը ևս «ԲԱՆՆ ՄԱՐՄԻՆ ԵՂԵԻ ԵՒ ԲՆԱԿԵԱՅ Ի ՄԵԶ»:

Հայ ժողովուրդը ֆրիստոնյա է մանավանդ Քրիստոսի իջման խորհրդով ի Հայաստան աշխարհ:

Հայաստանյայց եկեղեցին եկեղեցի է՝ Ս. էջմիածնով:

Հայ եկեղեցին Քրիստոսի տիեզերական ճշմարտության՝ հայկական կերպով ընկալումն ու մարմնավորումն է՝ Ս. էջմիածնով:

Եկեղեցին Հայկական մերն է և միայն մերը, նույն և հավիտյան Ս. էջմիածնով:

Միածնի իջման խորհուրդը, Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլով, մեր ժողովրդին շնորհված աստվածային սփռնչի մեկ վկայությունն է Քրիստոսի կենդանության և հավերժության:

Հայ ժողովրդի ոգեկան պատմական մեծ փորձն է այս՝ Քրիստոսի հարության ճշմարտության և Անոր հավետ կենդանության մասին: Այս ոգեկան փորձը, որ իր սկիզբը կառնե իջման խորհրդեն, հայ ժողովրդի իրավ սեփականությունն է և անկե է, որ կրթի մեզ համար մեծ ճշմարտությունը թե՛ Աստված մեզ հետ է և մենք ալ՝ Աստուծո հետ:

Քրիստոսի հարության ճշմարտության վեմերեն մին դրված է իջման այս Ս. Սեղանի հիմքերուն մեջ:

Այսպիսով, Ս էջմիածինը ոչ միայն հայ ժողովրդի, այլև համայն ֆրիստոնյա մարդկության համար՝ հավատքի սյուն կհանդիսանա երեկ, այսօր և հավիտյան:

Ո՛վ կրես, թե մեր Հավատամքը Քրիստոսի հարության մասին, և հույսը մեր հոգիներու փրկության, պայմանադրական ճշմարտություններ եղած են Հայոց աշխարհին մեջ:

Բնավ երբեք: Այդ հավատքը, այդ հույսը հայ ժողովրդի տիրական ապրումն է եղած, ու մնացած դարեր շարունակ, մինչև այսօր: Այդ հավատքն ու այդ հույսն է, որ փոքրեկամ են մեր նախնայաց բովանդակ էությունը և հանդիսացած՝ մեր ժողովրդի հոգին լուսավորող, կաղապարող ու կորոշող՝ նող հրեղեն սուրբ զորությունը:

Լսեցեք Մամիկոնյան Քաջն Վարդանի պատգամը. «ԱՅՆ ՈՐ ԿԿԱՐՄԵՐ, ԹԵ ՄԵՆՔ ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՆՄԱՆ ԱՌԱՄ ԵՆՔ ՄԵՐ ՎՐԱ, ԱՅԺՄ ՀԱՍԿԱՍ, ԹԵ ԶԻ ԿՐՆԱՐ ՓՈԽԵԼ ԶԱՅՆ, ԻՆԶՊԵՍ ԳՈՒՅՆԸ ՄԱՐՄԻՆԵՆ ՄԻՆԶԵՎ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԱԽՃԱՆԸ: ՎԱՍՆԶԻ ԱՆՈՐ ՀԻՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏ ԴՐՎԱՄ ԵՆ ԱՆՇԱՐԺ ՎԵՄԻ ՎՐԱ, ՈՉ ԹԵ ԱՅՍՏԵՂ, ԱՅԼ ՎԵՐԸ՝ ԵՐԿՆՔԻ ՄԵԶ»:

Մեր ամբողջ պատմության ընթացքին, Հայկյան հաճախի բոլոր որոնումներուն և ստեղծագործություններուն մեջ, «վասն հաւատոց և վասն Հայրենեաց» մեր բոլոր մաքառումներուն և հերոսամարտերուն մեջ՝ Ավարայրեն մինչև Սարգարապատ, միշտ ներկա եղած է անմիջնորդ կերպով ամենահաղթ հարուցյալ Փրկիչը մեր Քրիստոս: Զի «ԴՈՒ ՏԷՐ, ՕԳՆԱԿԱՆ ՄԵՐ ԵՍ, ՓԱՌՔ ՄԵՐ ԵՒ ԲԱՐԶՐԱՅՈՒՑԻԶ ԳԼԽՈՅ ՄԵՐՈՅ» (Սաղմ., Գ. 4):

Այո՛, փոքր ենք համրանում և աշխարհի վրա ցիրուցան, այո՛, ոսկի և բենեզ փիչ ունինք, շունինք շֆեղ ապարանքներ ու հարուստ գանձարաններ, այսօր մեր եկեղեցին արտաբնական անշուք ըլլալ կրվի և երբեմն ներքին դժվարություններու առաջ է կանգնած, սակայն այս բոլորեն վեր, ամեն բանն ազնիւն ունինք մենք:

Մենք մեր հոգիներուն մեջ կկրենք աննվազելի զորությունը և անկորնչելի շնորհները Փրկչի իջման խորհրդին և հովիտենական լույսը փառաց՝ Լուսավորչի կանքեղին, մեր սրտերուն մեջ միշտ վառ:

Մենք երբեք պիտի չմենկինք, մենք երբեք պիտի չտկարանանք, մենք երբեք պիտի չկորսվինք, քանզի իրավ հարյավ Քրիստոս և իրավ իջավ Միածին Որդին ի դաշտն Արարատյան, և փառքին լույսով լեցուց աշխարհն Հայաստան և պատմությունը հայոց:

«Եթէ ԲՐԻՍՏՈՍ ԶԻՅԷ ՅԱՐՈՒՅԵԱԼ, ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ Է ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆՆ ՄԵՐ, ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ ԵՆ ԵՒ ՀԱՒԱՏՔՆ ԶԵՐ»—կզոյն մեծ առաքյալը Պողոս:

«Եթէ ԲՐԻՍՏՈՍ ԶԻՅԷ ԻԶԵԱԼ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀ, ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ ԵՆ ՀԱՒԱՏՔՆ ՄԵՐ, ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ Է ԵՒ ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆՆ ԶԵՐ».—պիտի ավելցնեն հայ ժողովուրդը:

Բայց, ո՞վ Ազգ իմ սիրելի, ժողովուրդ հայոց, ընդունայն չէ՞ քու հավատքը, ընդունայն չէ՞ և մեր քաղաքային, վասնզի հարուցյալ կենդանի քրիստոսը իրավ հայտնվեցաւ այստեղ, մեր աշխարհին, Հայաստանյայց աշխարհին:

Ս. ԷԶՄԻԱՍԻՆԸ ԲՐԻՍՏՈՍԻ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒԹՅՈՒՆՆ Է: Հսկեցե՛ք և արքուն կեցե՛ք, որ ձեր սրտերուն մեջ քրիստոսը չմեռնի և հարուրյան հույսը չմարի: Հսկեցե՛ք և արքուն կեցե՛ք, որ ձեր հոգիներուն մեջ չնվազի Ս. Էջմիածնէն հառաքայրոյ փառաց լույսը կենարար:

«ՕՐՀՆԵԱԼ Է ԱՍՏՈՒԱՄ ԵՒ ՀԱՅՐ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ԲՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՐ ԸՍՏ ԲԱԶՈՒՄ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՆ ԻՐՈՒՄ ԵՆԱԻ ԶՄԵՋ ՎԵՐՍՏԻՆ Ի ՅՈՅՍՆ ԿԵՆԴԱՆԻ, Ի ԶԵՌՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ԲՐԻՍՏՈՍԻ Ի ՄԵՌԵՆԻՈՅ» (Ա Պետր., Ա 3):

Գարուն է այսօր, սիրելի՛ ժողովուրդ:

Զատիկ է այսօր, սիրելի՛ ժողովուրդ:

Եվ խաղաղ է մեր աշխարհը, սիրելի՛ Ազգ իմ հայոց: Եվ ի՛նչ լավ է, ինչ՜ա՛ն մխիթարական, որ գարուն է, և Զատիկ և խաղաղություն, և մենք մեր Հայրենի հողին վրա կապրինք՝ ապահով ու անվերջ: Սիրելի՛ք, երազ չէ, և ոչ ալ պատահե՛ք, իրա՛վ է որ կապրինք մեր Հայրենի հողին վրա՝ ապահով ու անվերջ:

Հա՛յ ժողովուրդ, էր ժամանակ, երբ դուն ալ քրիստոսի նման խաչդ առած Դողգոքա բարձրացար և մահվան դառնությունը նաշակեցիր, բայց որովհետև սուտին սահմանները նեղ են և անարդարության օրերը համրված՝ դուն ալ մահվամբ մահը կոխեցիր, շղթաներդ փշրեցիր և հոգիդ ազատ քոչի՛ք առավ, և եղբայրական ժողովուրդներու հետ միասին, դուն վերածնար նոր ուժերով, նոր հույսերով, և նոր կյանքով:

Ինչ՜ա՛ն արցունք, ինչ՜ա՛ն արյուն, ինչ՜ա՛ն ավերակ քու Դողգոքայի նամբաներով վրա:

Տե՛ր Աստված, ի՛նչ դժվար եղավ հայուն համար Հայրենիք մը ունենալ այս արևին տակ, և այնտեղ խաղաղ ապրիլ ու շինել: Շինել և ստեղծել և կյանքի փառքը երգել ազատ ու անկաշկանդ:

Բայց այդ բոլորը տխուր անցյալ է արդեն: Մեր օրերուն, ամեն գարուն և ամեն հարության ավետիս իրենց հետ կրեւէն մեզ՝ նաև մեծ ավետիսը մեր ժողովրդի կենդանության, մեր ժողովրդի կյանքի նոր ընձյուղումներուն, մեծ ավետիսը մեր վերածնած մայր Հայրենիքի հորանոր նվաճումներուն և հաղթանակներուն՝ տնտեսության մեջ, գիտության մեջ, կրթության մեջ, արվեստներուն մեջ:

Այստեղ, Մայր Հողի վրա, վերջապես, հայը կշինե, կստեղծե իրեն համար: Կշինե իր ներկայի ու ոսկի ապագայի համար: Այստեղ ոչինչ չի կորսվիր, ոչինչ չի պակսիր: Ամեն ինչ կմեկտեղվի, ամեն ինչ կկուտակվի, ամեն ինչ կանի: Եվ ինչ որ այստեղ կշինվի, այդ կմնա մեզի՛ միայն:

Հա՛յ մարդ, ամենավաղ դո՛ւն, պանդուխտ հայ մարդ, և դո՛ւն, հա՛յ երիտասարդ, ո՛ր ու գտնվիս, դարձո՛ւր դեմքդ դեպի քու պապերով հազարամյա երկիրը դրախտավայր, որ այսօր հարություն առած՝ արև կխմե: Այսօր հայոց պատմության հոր գարունն է ծաղկած ու քեզ կկանչե: Մի՛ վհատիր, մի՛ տկարանար, մի՛ երկմտիր, մի՛ քափառիր անհույս ճանապարհներու վրա: Մի՛ բախտը անհաւաքատ դռներ, որոնք երբե՛ք պիտի չբացվին քու առաջ: Ամեն հույս այստեղ է, և միայն այստեղ: Արդ, սի՛րտ ան, արիացի՛ր և ուխտե՛ մնալ հաւաքատ գավաթը հայ ժողովրդի լուսաշող հավաքին ու Հայրենի հողին, և արքուն պահակը Ազգիդ սուրբ ավանդներուն և արդար տենչերուն:

«ՈՒՆՍ ԴԻՔ ԵՒ ԿԱՏԱՐՅՑԻՔ»:

Սիրելի՛ հավատացյալներ, դուք, հոգեծին որդիք մեծ Լուսավորչի լուսե-
րագին, անշարժ կանգնած Ձեր նախնայաց հավատքի վեմին վրա և հավա-
տարիմ իջման սրբազան խորհրդին, յո՛յս առե՛ք սուրբ հարության լույսեն,
յո՛յս առե՛ք Միածնի Իջման Ս. Սեղանեն, յո՛յս առե՛ք Հայոց աշխարհի պայծառ
արևեն և լուսավորեցե՛ք ձեր միտքն ու հոգին, լուսավորեցե՛ք ձեր կյանքի
օրերը, լուսավորեցե՛ք ձեր ձեռաց գործերը: Ապրեցե՛ք խաղաղ, ապրեցե՛ք
հաշտ ու միաբան, ուրախացուցե՛ք զիրար, օգնեցե՛ք իրարու եղբայրաբար,
ողջունեցե՛ք զիրար քրիստոսավանդ սիրով, ի փառս Աստուծո ամենակալին
և Եկեղեցվույս Հայաստանյայց, ի պայծառություն ամենայն հայոց Մայր
Աթոռ Ս. Էջմիածնի և ի բարօրություն ու ի ծաղկումն մեր հարազատ ժողո-
վրդի՝ իր վերընձյուղած Մայր Հայրենիքին մեզ:

«ՈՒՍԱՆՈՐԵԱՅ, ԼՈՒՍԱՆՈՐԵԱՅ»,— հայ ժողովուրդ,— «ՁԻ ՀԱՍՆԱՆ Է
ԼՈՅՍ ՔՈ, ԵՒ ՓԱՌՔ ՏԵԱՌՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՔՈ ԾԱԳԵԱՍՑԵՆ» (Եսայի, Կ 1):

Փա՛նք հրաշափառ հարության Քո, Տե՛ր:

Փա՛նք հրաշափառ իջման Քո, Տե՛ր:

Փա՛նք հրաշափառ վերածննդյան քո, Հայրենիք մեր, ո՛վ դուն անմահ
Հայաստան:

Քրիստոսի սուրբ հարության մեծ ավետիսով, հայրապետական բյուր
օրհնություն քեզ՝ Եկեղեցի Հայկական և աստվածակառույց Ս. Էջմիածին, և
Ձե՛զ, նվիրապետական Ս. Աթոռներ մեր՝ Կաթողիկոսության Մեծի Տանն Կի-
լիկիո, Պատրիարքության Ս. Նրուսադեմի և Պատրիարքության Կոստանդնու-
պոլսո, ողջույն և բյուր օրհնություն քեզ՝ վերածնած հարազատ Մայր Հայրե-
նիք և քեզ՝ համայն հայ ժողովուրդ: Ամեն:

